

פסטיבלים

הכוכבים לא נצאו

המעמד היה מרומם. על כוסות משקה ועוגות מפורסם בין תריסרי עתונאים, חובבי תרבות צרפת וסתם סקרנים, ישבו בבית סוקולוב בתל-אביב שבעת שגרירי הקולנוע הצרפתי: שני במאים, שלוש שחקניות, שחקן ומנהל חברת ההפצה של סרטי צרפת.

ואז נשאלה השאלה המוחצת בעקבותיה השתררה דממה באולם: האם ידוע לכם שבשל ביקורכם בישראל יופעל לגביכם החרם הערבי ולא תינתן לכם רשות כניסה לארצות-ערב?

רובט קראבן, מנהל יוניפרנט, השיב לאקונות: "עצם העובדה שאנו בישראל מעידה שאין אנו מתחשבים בחרם הערבי". הקהל, כולל העתונאים, פרץ במחאות כפיים סוערות. כך הפך פסטיבאל הסרט הצרפתי בישראל למאורע. אם לא היה זה מאורע אמנותי או חברתי, אז לפחות מאורע פוליטי.

אין מנהל למאורע. בעצם הרעיון לערוך בישראל את שבוע הסרט הצרפתי, ולהשתתף לו אופי של פסטיבאל זעיר, פסטיבאלים מעין אלה מסרתם העיקרית היא מסחרית טהורה — למכור יותר סרטים למפיצים. בישראל לא רק שאין טעם לעודד מכירת סרטים צרפתיים, אלא להיפך. הביקוש גדול מההיצע. מפיצי הסרטים הישראליים מתחרים ביניהם על רכישת סרטים צרפתיים עוד בשלבי ההפקה שלהם. כל הסרטים שהוצגו השבוע במסגרת שבוע הסרט הצרפתי לא רק שנרכשו זה מכבר, אלא שברובם היו אלה סרטים שהקרנתם בפני הצופה הישראלי עוכבה רק לצורך הפסטיבאל.

מטרה שניה הניצבת בפני מארגני פסטיבאל כזה, היא לפרסם את סרטיהם ולמשוך אליהם יותר קהל. בסופו של חשבון גם זו מטרה מפקפקת. שכן, סרטים אינם גרביניילון או אבקות-כביסה, הם מצליחים או נכשלים בהתאם לאיכותם או בהתאם לטעמו של הצופה.

ניתן להבין שמדינות כמו צרפת, עורכות פסטיבאלים כאלה בארצות בעלות תעשייה קולנועית מפותחת, כדי לחלום על החדרת סרטיהם לשוק המקומי. בישראל, בה אין משמעות לגבי הצופה אם הסרט שהוא רואה יוצר באיטליה או שבדיה, שוב אין ערך מסחרי לפסטיבאל כזה.

אם בכל זאת היו יצרני הקולנוע הצרפתיים מוכנים להשקיע מאמץ טירחה וכסף בארגון פסטיבאל זוטא, היה מתוך מחוה של רצון טוב או, אידיעית מצב השוק.

דנה קלייר (מימין, במעיל), פרנסואז ארנול (במרכז) וז'אן פייר קאסל (משמאל) ביפו בלי איבוד חזייה פומבי

קבוצת חתולים מתחת לשולחנות עוררה עליצות. פרנסואז ארנול מתה על חתולים, אבל הם תמיד בורחים מפניה. בעל המסעדה הבטיח לפתות אחד בעזרת צלחת של בשר, אבל שם צלחת של שעועית. רנה קלייר ויתר על הבשר שלו, זרק נתחים ל"חתולים. הם העדיפו את הנוסח הישן והקלאסי, זללו את הבשר.

בשוק הפישפשים בדקו נעלי צנחנים רינגיאנים ישנים מנוחשת, אך לא קנו דבר, עד שאחד הנונים התרתח: "כולם נכנסים לקנות לא קונים, אבל מי יודע כמה ש"סוחבים!"

קצת קהל זיהה את המטיילים, נדחף ביניהם להצורך צילומים. עמנואלה ריבה הסיימה אפילו להבק סוס לצורך צילום, אבל לא היתה מוכנה להודות עם התפקיד: "דווקא שונאת סוסים!"

כמה מסיבות שקטות פה ושם, טיול לירושלים ולבאר-שבע והפסטיבאל הגיע ל"קיצו. אילו לא היו הצרפתים כבולים ליגורנים של טקס, ספק אם היו בולעים פיהו קים רחבים.

שכן, אם לא אירע כאן אפילו מיקרה אחד שכוכבנית בפוטנציה תאבד את חזייתה בפומבי, או תנסה למשוך באמצעים אחרים את תשומת-לבם של אנשי הקולנוע המפורסמים, אזי אחת מן השתיים: או שנערות ישראל חדלו לחלום על כוכבות קולנוע, או שלא התייחסו לפסטיבאל כאל פסטיבאל קולנוע אמיתי.

להצגת הבכורה בשבוע הסרט הצרפתי, כדי להבין את המשקל שיחסו למאורע. הוא כלל אמנם אישים מלולה בר ועד שמעון פרס, אולם היה זה קהל אפור כמו כל קהל של מוצאי שבת בקולנוע, ללא שמלות נשף ופרחת, עד שזויה רודן שבאה במחשף ענק, מפנים ומאחור, הרגישה עצמה שלא בנוח.

חתולים, פישפשים וסוסים. הכוכבים הם היו אקדמיים עד לשיעמום. רנה קלייר נשא באוניברסיטה בירושלים הרצאה בצרפתית, ביקר את ראש-הממשלה, טריפו מסר הצהרות על מגמות בגל החדש ועל השפעת הגל הישן. מעל לעמנואלה ריבה רבצה הילת הקדושה של הירושמימה. פרנסואז ארנול הזכירה רק את משה דיין והפרנסואז השניה, שהזכירה לצופים את יהודית מורחיי, מלכת היופי של ישראל, היתה קטנה מכדי לעורר רכילויות.

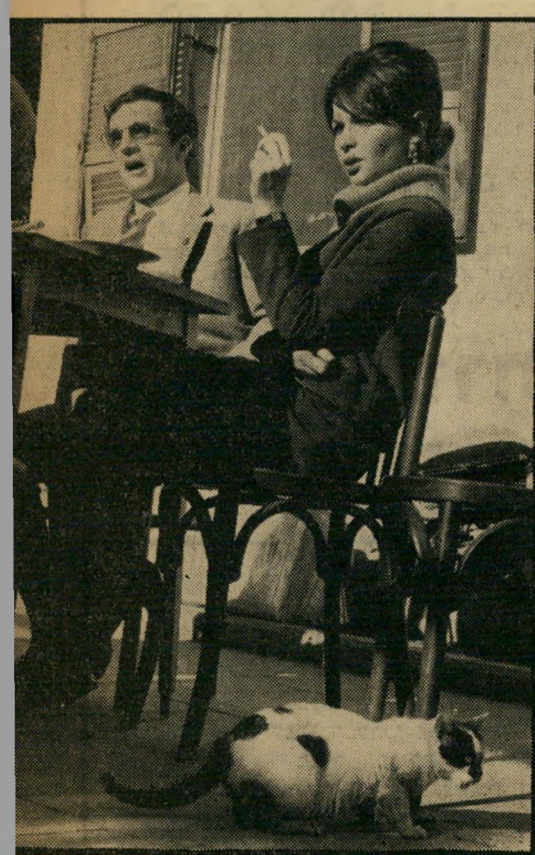
עתונאים זריזים חטפו את האורחים לרשותם הפרטית. בין עמידת דום על במת קולנוע חן בפתיחת כל סרט לבין שינה ארוכה ומרגיעה במלון שרתון. יצאו הכוכבים להתפעל ממזג האוויר. "הרי זה ממש קיץ", קראו ויצאו לטייל בגשם.

הטיול הציורי ביותר נערך בשוק הפישפשים ביפו. תחילה ערכו ביקור בגלריה של ז'אן תירוש בשטח-הגדול. עברו במבט חטוף על התמונות והרבולו לאכול במסעדה בולגרית. כאן ציפתה להם חזייה מסעירה: קבאב, ששליק ואכילת חומס בפיתה.

הצימוק שבחלה. מה שהופך פסטיבאל למאורע חברתי זוהר ומבריק, היא רשימת האישים המופיעים בו. כמו שכתב העתונאי הצרפתי פול דה-גאספרי, בספרון נחמד אשר סיכם את פסטיבאל קאן: "האישים הם הצימוק שבחלת הפסטיבאל הקולנועי; הם אינם דרושים להקל את עיכול החלה, אך הם הופכים אותה למעוררת תיאבון... פסטיבאל ללא אישים? אר-לה-לה! זה יהיה סיפור פרוזאי ומשעמם, ואיש לא יכתוב עליו בעתונים, ולשם מה, אחרת, קיימים פסטיבאלים?"

הצרפתים לא קימצו הפעם באישים. אמנם ההבטחות היו הרבה יותר רחבות מאשר המציאות, אך גם סגודת האישים שהגישו הפעם היתה ראויה להתכבד בה: רנה קלייר (בן האלמוות) טריפו, המזוהר שבבמאי הגל-החדש; עמנואלה (הירושמימה אהובתי) ריבה, פרנסואז (החתולה) ארנול; פרנסואז דורליאק, כוכבנית צעירה, אחותה של ה"כוכבת קתרין דונייב ארוסתו החדשה של רוז'ר ואיים; וז'אן-פייר (קאנויד) קאסל, שחקן צעיר ומבטיח.

היתה זו רשימה מכובדת. אולי יותר מדי מכובדת. אך מי אמר שהכבוד זה הכל בחיים? מה שחסר בה היה עוד שם אחד או שניים, אולי לא כל כך מכובד, אבל מהסוג שעשוי להלהיב קהל, לגרום למהרה מות כמו אלה שארעו סביב אליקי, ולהפוך את הפסטיבאל למאורע חברתי-מומני. די היה להבחין בקהל המזומנים שנהר

פרנסואז ארנול מנצרת לדין

עמנואלה ריבה אלרגיה לטוטים

פרנסואז בורליאק קטנה למחזרים